

відповідно до їх реальної ринкової вартості, суттєве покращення корпоративного управління.

2. Страхування майна (особливо великих підприємств).

3. Розвиток інфраструктури, форм і методів залучення до інвестиційної сфери заощаджень населення.

4. Іпотеку. Необхідно активно сприяти становленню системи житлового іпотечного кредитування, формуванню вторинного ринку іпотечних кредитів для залучення у сферу банківського кредитування вагомих довгострокових позабюджетних фінансових ресурсів.

Отже, інвестиції й інновації — дві нерозривно пов'язані сфери економічної діяльності, що найбільшою мірою були і залишаються уражені кризою. І тільки через формування інноваційно-інвестиційних механізмів можна досягти високого рівня соціально-економічного розвитку України, адже сучасна інвестиційно-інноваційна діяльність підприємств представлена лише на початковому етапі свого розвитку та потребує збільшення державної участі як фінансового, так і організаційного характеру. Напрями розширення фінансового забезпечення інноваційної діяльності підприємств мають бути максимально диверсифікованими як з погляду механізмів реалізації, так і з позицій пошуку відповідних джерел ресурсів.

Список літератури:

1. Попельнюхов Р.В. Інвестиційна привабливість економіки України (інвестиційний клімат) / Р.В. Попельнюхов // Інвестиції: практика та досвід. – 2009. – № 21. – С. 24 - 28.

2. Носова О.В. Інвестиційний клімат в Україні: основні напрями поліпшення / О.В. Носова // Стратегічні пріоритети. – 2011. – № 1. – С. 59-65.

ФОРМУВАННЯ ТА ЕФЕКТИВНЕ ВИКОРИСТАННЯ ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ ПІДПРИЄМСТВА

Качан Б.В., студент кафедри фінансів, КНУТД, м. Київ, Україна

Фінансові ресурси є одним з фундаментальних понять фінансів підприємств. Їхня специфіка виявляється в тому, що вони завжди виступають у грошовій формі, мають розподільний характер і відбивають формування і використання різноманітних видів прибутків і нагромаджень суб'єктів господарської діяльності сфери матеріального виробництва, держави й учасників невиробничої сфери.

В економічній літературі існує розмаїття точок зору щодо визначення сутності фінансових ресурсів.

Аналіз сутності фінансових ресурсів розпочнемо з визначення, яке наводиться у фінансово-кредитному словнику: «Фінансові ресурси — це грошові кошти, які перебувають у розпорядженні підприємств, господарських організацій та установ» [1].

Як бачимо, у наведеному значенні фінансові ресурси прирівнюються до коштів. Але кошти, які перебувають на поточному, валютному рахунках, у касі підприємства знеособлені й не мають цільового призначення. Отже, відбувається ототожнення фінансових ресурсів із грошовими, тоді як перші є специфічним явищем.

На думку А.Г. Загороднього, «фінансові ресурси — це сукупність коштів, що є в розпорядженні держави та суб'єктів господарювання». Знов-таки, це визначення не точне й не повне, оскільки зводить поняття "фінансові ресурси" до сукупної маси коштів на підприємстві [1]. На противагу цьому фінансові ресурси характеризують грошові нагромадження, грошові фонди, які формуються в процесі розподілу створеного на підприємстві продукту.

В.К. Сенчагов при визначенні поняття фінансових ресурсів вказує на джерела їхнього формування і вважає, що «фінансові ресурси народного господарства являють собою сукупність грошових нагромаджень, амортизаційних відрахувань та інших грошових засобів, які формуються в процесі створення, розподілу і перерозподілу сукупного суспільного продукту» [2]. Але знов-таки, у наведеному визначенні відсутнє призначення фінансових ресурсів.

Із наведених вище визначень можна зробити висновок, що більшість авторів розуміє під фінансовими ресурсами грошові накопичення, доходи і надходження або ж фонди грошових ресурсів.

Ми також погоджуємося із думкою В.М. Опаріна, що не виправданим є і представлення фінансових ресурсів у вигляді доходів, відрахувань, надходжень і нагромаджень. Він каже: «Фінансові ресурси — це сума коштів, спрямованих в основні засоби та обігові кошти підприємства, на основі яких формуються продуктивні доходи».

Більшість дослідників вважають, що за ознакою призначення фінансових ресурсів їх необхідно розглядати з двох точок зору:

- фінансові ресурси, спрямовані на просте відтворення (на заміну витрачених факторів виробництва);
- фінансові ресурси, спрямовані на розширене відтворення (інвестиційні).

За результатами проведеного дослідження встановлено, що більшість економістів, які працюють над питаннями класифікації фінансових ресурсів підприємств та визначення їх складу дотримується точки зору щодо класифікації за джерелами формування.

Звичайною класифікацією джерелами формування фінансових ресурсів підприємства є їх поділ на власні та позикові кошти. На мій погляд, більш продуктивним є протиставлення внутрішніх та зовнішніх джерел.

До внутрішніх джерел формування капіталу належать фінансові ресурси, які формуються в процесі фінансово-виробничої діяльності підприємства. Внутрішні джерела власних фінансових ресурсів мають велике значення для формування фінансового капіталу підприємства.

До зовнішніх джерел належать наступні: отримані кредити, пайові (майновий внесок члена кооперативу чи асоційованого члена кооперативу в пайовий фонд

кооперативу грошима, земельними ділянками, земельними та майновими частками або іншим майном або майновими правами, що мають грошову оцінку) та інші внески, мобілізовані на фінансовому ринку кошти. Також сюди можна віднести кошти, що формуються за рахунок особистих внесків учасників і за рахунок можливостей фінансового ринку: кошти засновників, що вкладаються в статутний капітал; кошти, що надходять за рахунок випуску (емісії) акцій, пайові внески учасників і членів трудового колективу; кошти, що формуються в порядку розподілу фінансових ресурсів у масштабах економічної системи держави – фінансові ресурси держави та місцевих бюджетів, що використовуються на безповоротній основі; кошти цільових, позабюджетних фондів, що використовуються на безповоротній основі; кошти галузевих, цільових грошових фондів; кошти асоціацій, холдингів, що надаються на безповоротній основі, страхові відшкодування коштів за ризиками, що виникли; інша безоплатна фінансова допомога.

Такий поділ джерел – на внутрішні та зовнішні – дозволяє зрозуміти можливості підприємства щодо рівня самостійності (через рівень прибутковості) у формуванні власного бюджету. Також прибуток є визначальним критерієм ефективності підприємства в широкому розумінні: від збалансованої фінансової стійкості до інвестиційної спроможності. На тлі успішної прибутковості підприємство набуває конкурентних переваг у залученні коштів із зовнішніх джерел.

Розглянувши різні погляди на суть фінансових ресурсів, ми можемо дати уточнене визначення фінансових ресурсів — це частина коштів, що були сформовані під час створення суб'єкта господарювання, надходять на підприємство за результатами операційної, інвестиційної та фінансової діяльності для реалізації поставлених завдань та виконання зобов'язань.

Фінансові ресурси є об'єктивно необхідною умовою процесу відтворення на всіх його стадіях, однак формування кінцевої структури відтворення досягається на стадії розподілу, де формуються пропорції між фондами відшкодування, споживання й нагромадження, здійснюється розподіл доходів між підрозділами суспільного виробництва, галузями господарства, соціальними групами, безпосередніми виробниками матеріальних благ.

Фінансові ресурси підприємства формуються за рахунок власних та позикових коштів. Внутрішні джерела власних фінансових ресурсів мають велике значення для формування фінансового капіталу підприємства.

Формування з різних джерел фінансових ресурсів дає можливість підприємству вчасно інвестувати кошти в нове виробництво, забезпечувати розширення й технічне переозброєння діючих основних засобів, фінансувати наукові дослідження, розробки та їхнє впровадження та ін.

Список літератури:

1. Загородній А.Г. Фінансовий словник / А.Г. Загородній, Г.Л. Вознюк, Т.С. Смовженко // К. : Знання, 2000. — С. 404.

2. Сенчагов В.К. Эффективность использования основных фондов (показатели, факторы, стимулы) / В.К. Сенчагов. — М. : ИНФРА - М, 2001. — С. 243.

ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ СИСТЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКІВ НЕБАНКІВСЬКИХ ФІНАНСОВИХ ПОСЛУГ

*Клименко О.В., головний спеціаліст аналітично-організаційного відділу
Національної комісії, що здійснює державне регулювання
у сфері ринків фінансових послуг, м. Київ, Україна*

Актуальною для економіки України темою є удосконалення державного регулювання ринків небанківських фінансових послуг з метою реалізації наявного потенціалу в цій сфері і визначення умов його зростання. До сфери ринків небанківських фінансових послуг відноситься діяльність страхових компаній (СК), кредитних спілок (КС), ломбардів, фондів фінансування будівництва (ФФБ), недержавних пенсійних фондів (НПФ) тощо. Важливо підкреслити, що ринки небанківських фінансових послуг є складовою частиною загальнодержавної фінансової системи України. Ефективність їх діяльності значною мірою забезпечує можливості інноваційного розвитку економіки держави.

Тисячі установ, що працюють на ринках небанківських фінансових послуг, мільйони їх клієнтів – громадян України, значні розміри активів і мільярдні обсяги фінансових операцій на зазначених ринках вимагають відповідної уваги з боку владних до цієї сфери економіки. Розміри активів небанківських фінансових установ в порівнянні з активами банків за даними на 01.01.2013 року склали (млрд. грн.): банків сумарно – 1127,2; небанківських фінансових установ сумарно – 100,2; страхових компаній – 56,1; ломбардів – 1,3; НПФ – 1,7; КС – 2,5; інших кредитних установ – 8,9; фінансових компаній – 29,7. Ці дані свідчать, що серед небанківських фінансових установ провідна роль належить страховим компаніям. Обсяги активів та фінансових операцій всіх інших суб'єктів ринків небанківських послуг є значно меншими. За підсумками 2013 року таке співвідношення між зазначеними сегментами ринків небанківських фінансових послуг принципово не змінилось [1]. Так, за підсумками 2013 року сумарні активи банків зросли до (млрд. грн.) 1278,1; страхових компаній – до 66,4; НПФ – до 2,1; КС – до 2,6. За 9 місяців 2013 року активи ломбардів зросли до 1,5; фінансових компаній – до 29,8 млрд. грн. Всі ці дані свідчать, що впродовж 2013, як і в попередні роки, ринок небанківських фінансових послуг поступово укріплювався.

Ринки небанківських фінансових послуг розширюються завдяки, по-перше, посиленню уваги з боку держави до їх класичних сегментів, наприклад до страхування автотранспортних засобів. А, по-друге, внаслідок становлення фактично нових для українського суспільства сфер небанківських фінансових послуг (фондів фінансування будівництва, недержавних пенсійних фондів, добровільного медичного страхування), а